

**Komitet za koordinaciju nadzora
finansijskog sektora Republike Srpske**

**IZVJEŠTAJ
KOMITETA ZA KOORDINACIJU NADZORA
FINANSIJSKOG SEKTORA REPUBLIKE SRPSKE
ZA 2023. GODINU**

Banja Luka, jun 2024. godine

S A D R Ź A J

Riječ predsjedavajuće	2
1. O Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske.....	4
1.1. Osnivanje i ciljevi funkcionisanja Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske.....	4
1.2. Komisija za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora.....	5
1.3. Zakonodavni okvir	5
2. Izveštaj o radu Komiteta	6
2.1. Aktivnosti koje se odnose na održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora	7
2.1.1. Održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora	7
2.1.2. Zajedničke aktivnosti članica Komiteta.....	12
2.1.3. Promocija i edukacija	12
3. Stanje finansijskog sektora u 2023. godini.....	12
3.1. Bankarski sektor	13
3.1.1. Osnovni pokazatelji	13
3.1.2. Profitabilnost	15
3.1.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope banaka.....	15
3.2. Mikro kreditne organizacije.....	15
3.2.1. Osnovni pokazatelji	15
3.2.2. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO.....	16
3.3. Davaoci lizinga.....	16
3.4. Tržište osiguranja.....	16
3.4.1. Osnovni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje iz Republike Srpske	17
3.4.2. Pregled ostalih učesnika na tržištu osiguranja	17
3.4.3. Tržište dobrovoljnog penzijskog osiguranja.....	18
3.5. Tržište kapitala.....	18
3.5.1. Osnovni pokazatelji	18
3.5.2. Učesnici na tržištu kapitala i listirane hartije od vrijednosti.....	20
3.5.3. Investicioni fondovi.....	20
3.5.3.1. <i>Neto vrijednost imovine fondova</i>	21
4. Prijedlog mjera i aktivnosti za 2024. godinu.....	22
4.1. Izvršenje Plana rada Komiteta za 2023. godinu	22
4.2. Plan rada Komiteta za 2024. godinu.....	22

Riječ predsjedavajuće

Izveštaj Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske za 2023. godinu pripremljen je i podnosi se u skladu sa Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, a sadrži:

1. izveštaj o radu Komiteta,
2. skraćeni prikaz stanja cjelokupnog finansijskog sektora, te
3. prijedlog mjera i aktivnosti za 2024. godinu.

U uslovima neizvjesnosti na međunarodnom finansijskom tržištu, kao i negativnih ekonomskih posljedica globalnih dešavanja, koje su se, između ostalog, manifestovale kroz rast cijena usljed inflacije i rasta kamatnih stopa, članice Komiteta su, kako pojedinačnim djelovanjem, tako i u međusobnoj saradnji putem Komiteta, očuvale povjerenje u finansijski sektor. U skladu sa ovlaštenjima, Komitet je dao značajan doprinos donošenju i osavremenjavanju pravnog okvira finansijskog sektora u cilju daljeg jačanja nadzornog i regulatornog okvira finansijskog tržišta.

U izvještajnom periodu, bankarski sektor, kao najveći segment domaćeg finansijskog tržišta, održao je stabilnost, koja se ogleda u zadovoljavajućim stopama adekvatnosti kapitala i stopama likvidnosti, pozitivnom poslovanju svih banaka uz poboljšanje koeficijenata profitabilnosti. Komitet je redovno razmatrao informacije Agencije za bankarstvo Republike Srpske u vezi sa najvažnijim parametrima poslovanja bankarskog i mikrokreditnog sektora u 2023.g. Nebankarski sektor je, takođe, poslovao sa pozitivnim finansijskim rezultatom, pri čemu je zabilježen rast premije u sektoru osiguranja, kao i rast ukupnog prometa na Banjalučkoj berzi hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka, uz nastavak trenda rasta učešća dužničkih hartija od vrijednosti u ukupnom prometu. Osnovni podaci o finansijskom sektoru dati su u posebnom dijelu ovog izvještaja, a detaljniji pokazatelji i analize predmet su pojedinačnih godišnjih izvještaja nadležnih nadzornih organa finansijskog sektora. Komitet je značajnu pažnju posvetio i razmatranju predloženih rješenja za usaglašavanje i unapređenje propisa kojima se uređuje finansijski sektor. U izvještajnom periodu dat je doprinos donošenju propisa u oblasti platnih usluga kojim se vrši razvoj tržišta elektronskog novca. Naime, postojeći sistem platnog prometa se kontinuirano unapređuje u skladu sa primjenjivim međunarodnim standardima i pozitivnom praksom zemalja iz okruženja, pa se u 2023. g. pristupilo izradi zakona kojim se uređuje elektronski novac. Ovaj zakon predstavlja regulatorni odgovor na pojavu savremenih finansijskih usluga na međunarodnom tržištu, s ciljem stvaranja pravnih preduslova za njihov razvoj na domaćem tržištu. Uređivanjem ovih poslova postavljaju se sigurne osnove za korišćenje digitalnog oblika novca ne samo u svakodnevnom životu građana, već i za efikasnije i ekonomičnije poslovanje privrednih subjekata.

U oblasti osiguranja značajno pitanje u izvještajnoj godini bilo je pitanje liberalizacije autoosiguranja. Budući da se nisu stekli uslovi za prelazak na liberalni režim određivanja cijena osiguranja od autoodgovornosti, Komitet je podržao prijedlog da se prolongira ranije utvrđen rok za uvođenje djelimične liberalizacije cijena osiguranja od autoodgovornosti najkasnije do početka 2027. g, kako bi se tržište osiguranja dodatno osnažilo, i kako bi se blagovremeno ispunili preduslovi za uspješno realizovanje ove reformske mjere.

Imajući u vidu rizike od korišćenja finansijskog sistema za pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, a uvažavajući preuzete međunarodne obaveze iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Komitet je u izvještajnom periodu razmatrao i pitanja koja su bila aktuelna iz ove oblasti.

U okviru Komiteta redovno su razmjenjivane informacije o napretku i preporukama dobijenim za finansijski sektor u procesu pristupanja Evropskoj uniji, te aktivnostima usmjerenim na realizaciju tih preporuka.

U narednom periodu, jačanje finansijskog sektora i njegove otpornosti na poremećaje biće ključne aktivnosti Komiteta, sa posebnom pažnjom usmjerenom na osavremenjavanje propisa iz sektora bankarstva, mikrokreditnog sektora, platnih usluga, deviznog poslovanja, kao i oblasti osiguranja u skladu sa direktivom Solventnost II.

Djelovanje Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske, saradnja i razmjena informacija članica, kako u redovnim, tako i vanrednim okolnostima, potvrdili su opravdanost uspostavljanja ovog tijela, čiji će zadaci i postupanje, uvjereni smo, i ubuduće služiti očuvanju stabilnosti finansijskog sektora, a time i ukupnog privrednog života Republike Srpske.

Zora Vidović

Predsjedavajuća Komiteta za 2023. godinu

1. O Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske

1.1. Osnivanje i ciljevi funkcionisanja Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske

Komite je osnovan Zakonom o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske¹ (u daljem tekstu: Zakon). Zakonom su, uređeni i način rada i ovlašćenja Komiteta, kao i način međusobne saradnje i koordinacije Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Agencije za osiguranje Republike Srpske i Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske (u daljem tekstu: nadzorni organi).

Članovi Komiteta su: ministar finansija Republike Srpske, direktor Agencije za bankarstvo Republike Srpske, direktor Agencije za osiguranje Republike Srpske i predsjednik Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske.

Cilj osnivanja Komiteta je podrška stabilnosti i efikasnosti finansijskog sektora u cjelini, kao i njegovih pojedinačnih segmenata, te obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga. Ovaj cilj postiže se, između ostalog, uspostavljanjem različitih oblika koordinisane saradnje nadzornih organa, kao osnove za sveobuhvatan i sinhronizovan nadzor različitih aktivnosti koje finansijske institucije obavljaju na tržištu, ne utičući na pojedinačne nadležnosti, ovlašćenja i odgovornosti članica Komiteta. Kontinuirana i efikasna saradnja nadzornih organa, te konvergentnost principa i praksi nadzora, mehanizmi su putem kojih nadzor prati razvoj tržišta, te na fleksibilan i proaktivan način odgovara novim i složenijim zahtjevima. Ovakav pristup nadzora finansijskog sektora u skladu je sa direktivama Evropske unije i savremenom međunarodnom praksom.²

Prema članu 6. Zakona, u najširem smislu, nadležnost Komiteta obuhvata saradnju nadzornih organa, koja se odvija kroz:

- kreiranje i sprovođenje jedinstvene strategije i smjernica iz oblasti regulisanja i nadzora finansijskog sektora,
- iniciranje usaglašavanja propisa sa zahtjevima tržišta, međunarodnim standardima i propisima Evropske unije,
- godišnje planiranje zajedničkih aktivnosti i praćenje realizacije zaključenih sporazuma,
- identifikovanje potencijalnih problema i uočavanje kriznih situacija radi izbjegavanja negativnih posljedica,
- zauzimanje stavova i predlaganje mjera radi jačanja i unapređivanja nadzora finansijskog sektora,
- obezbjeđenje pristupa informacijama i razmjenu podataka potrebnih u postupku sprovođenja nadzora finansijskih organizacija,
- razmjenu podataka u postupku izdavanja dozvola,
- razmjenu podataka o činjenicama i događajima koji se odnose na povezana lica, koja mogu imati uticaja na situaciju ili radnju koja je predmet kontrole drugog nadzornog organa,
- obezbjeđenje podataka potrebnih za rješavanje pojedinačnih pitanja i donošenje odluka,
- organizovanje zajedničkih kontrola,
- obezbjeđenje i razmjenu informacija o nepravilnostima utvrđenim od nadzornog organa u vršenju kontrole, ako su uočene nepravilnosti važne za rad drugih nadzornih organa,
- organizovanje i obezbjeđenje zaštite prava korisnika usluga finansijskog sektora i

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 49/09.

² The High Level Group on Financial Supervision in EU Report, chaired by Jacques Delarosiere, Brussels, 2009.

- druge zajedničke aktivnosti koje doprinose jačoj koordinaciji i sprovođenju nadzora finansijskog sektora.

Članovi Komiteta u 2023. godini, po funkciji, bili su:

1. Zora Vidović, predsjedavajuća (Ministarstvo finansija Republike Srpske),
2. Ognjen Mihajlović, član (Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske),
3. Srđan Šuput, član (Agencija za bankarstvo Republike Srpske),
4. Draženka Janjanin, član (Agencija za osiguranje Republike Srpske).

U skladu sa članom 21. Zakona, Komitet podnosi godišnji izvještaj Narodnoj skupštini Republike Srpske, posredstvom Vlade Republike Srpske, najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu.

Izvještaj Komiteta za 2023. godinu razmatran je i usvojen na 46. sjednici Komiteta, održanoj dana 27.06.2024. godine.

1.2. Komisija za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora

U skladu sa članom 12. Zakona, Komitet formira Komisiju za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora (u daljem tekstu: Komisija za saradnju), kao operativno tijelo koje sprovodi sporazume i realizuje zadatke Komiteta.

Članove Komisije za saradnju čine predstavnici koje imenuje Komitet iz reda lica zaposlenih u nadzornim organima.

Članovi Komisije za saradnju u izvještajnom periodu bili su:

1. mr Snježana Rudić, koordinator (Ministarstvo finansija Republike Srpske),
2. Branislava Vujić, član (Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske),
3. Željka Rakocija, član (Agencija za bankarstvo Republike Srpske) i
4. mr Tamara Pejić-Petković, član (Agencija za osiguranje Republike Srpske).

U skladu sa članovima 9. i 12. Zakona, članovi Komiteta i Komisije za saradnju ne primaju naknade za obavljanje poslova u okviru ovih tijela.

1.3. Zakonodavni okvir

Zakonodavni okvir, kojim je uređen rad Komiteta, čine:

- Zakon o Komitetu za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske,
- Poslovnik o radu Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske,
- Poslovnik o radu Komisije za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora i
- Sporazum o saradnji nadzornih organa finansijskog sektora u Republici Srpskoj.

Nadzorni organi imaju poseban zakonodavni okvir kojim se uređuje funkcionisanje pojedinih segmenata finansijskog sektora, a koji obuhvata:

- Zakon o bankama Republike Srpske³,
- Zakon o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske⁴,
- Zakon o mikrokreditnim organizacijama⁵,

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 4/17, 19/18 i 54/19,

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/13 i 4/17.

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/06 i 116/11.

- Zakon o lizingu⁶,
- Zakon o štedno-kreditnim organizacijama⁷,
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti⁸,
- Zakon o unutrašnjem platnom prometu⁹,
- Zakon o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine¹⁰,
- Zakon o društvima za osiguranje¹¹,
- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju¹²,
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju¹³,
- Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima¹⁴,
- Zakon o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj¹⁵
- Zakon o tržištu hartija od vrijednosti¹⁶,
- Zakon o preuzimanju akcionarskih društava¹⁷,
- Zakon o investicionim fondovima¹⁸,
- Zakon o faktoringu¹⁹,
- Zakon o privrednim društvima²⁰,

kao i podzakonske akte koje su, u skladu sa svojim nadležnostima, donijeli nadzorni organi.

2. Izvještaj o radu Komiteta

U izvještajnom periodu poslovanje učesnika na finansijskom tržištu odvijalo se u složenim okolnostima uzrokovanim globalnim dešavanjima, eksternim poremećajima vezanim za uvođenje ekonomskih sankcija Ruskoj Federaciji – posebno u sferi bankarskog poslovanja, te značajnim pritiskom rasta cijena i kamatnih stopa, uslijed rasta inflacije. Komitet je, postupajući u okviru svojih nadležnosti, blagovremeno razmatrao pitanja od značaja za finansijsku stabilnost, pratio sprovođenje mjera iz nadležnosti pojedinačnih članica i usaglašavao aktivnosti prema novim zahtjevima i potrebama tržišta, a što je doprinijelo kontinuiranom ostvarenju jednog od osnovnih ciljeva njegovog osnivanja - održavanju stabilnosti i unapređenja finansijskog sektora. Članice Komiteta su sarađivale i razmijenjivale informacije, kako u okviru redovnih sjednica (održane 2 redovne sjednice), tako i kroz otvorenu komunikaciju u cilju blagovremenog preduzimanja pojedinačnih mjera iz nadležnosti članica.

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 70/07 i 116/11.

⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 93/06.

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/24.

⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 52/12, 92/12, 58/19 i 38/22.

¹⁰ „Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 32/20.

¹¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 17/05, 1/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19.

¹² „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 47/17.

¹³ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 82/15, 78/20 i 1/24.

¹⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/09. i 107/19.

¹⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 63/14, 18/17 i 90/21.

¹⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 i 63/22.

¹⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 65/08, 92/09, 59/13 i 19/19.

¹⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 82/15, 94/19 i 64/22.

¹⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/20 i 26/21.

²⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 i 17/23.

2.1. Aktivnosti koje se odnose na održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora

Cilj osnivanja Komiteta realizuje se kroz sljedeće aktivnosti:

- održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora,
- zajedničke aktivnosti članica Komiteta,
- promocija i edukacija i
- obezbjeđenje zaštite prava korisnika usluga finansijskog sektora.

2.1.1. Održavanje stabilnosti i unapređenje finansijskog sektora

U cilju održavanja stabilnosti finansijskog sektora, kao i njegovog unapređenja, Komitet je na održanim sjednicama, kroz kontinuiranu analizu izvještaja i informacija koje su sačinili nadzorni organi, razmatrao stanje finansijskog sektora u cjelini i po segmentima (bankarstvo, osiguranje i tržište hartija od vrijednosti). Takođe, u skladu sa Sporazumom o saradnji nadzornih organa finansijskog sektora u Republici Srpskoj, očuvanje stabilnosti finansijskog sektora i unapređenje zakonitosti poslovanja finansijskih posrednika vršeno je kroz razmjenu informacija u konkretnim pitanjima, kao i u pogledu potencijalnih opasnosti po stabilnost i potrebama unapređenja finansijskog sektora, uključujući i identifikovanje i razmatranje potrebe za unapređenjem supervizorske prakse i regulatornog okvira.

Najznačajnije aktivnosti Komiteta u ovom segmentu odnose se na razmatranje informacija o:

- Metodologiji za izračun referentne kamatne stope prosječnog troška finansiranja banaka u Bosni i Hercegovini;
- nemogućnosti plaćanja prema Ruskoj Federaciji;
- pripremnim radnjama na uvođenju režima Solventnost II;
- tehničkoj pomoći Svjetske banke za unapređenje tržišta osiguranja;
- usvajanju Odluke o izmjenama Odluke o zajedničkoj tarifi premija i cjenovniku osiguranja od odgovornosti za motorna vozila u Republici Srpskoj;
- uspostavljanju evidencije pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama kod Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske;
- izradi Mape puta za usklađivanje propisa kojim se uređuje tržište HoV sa aqisem za period 2024.-2026.;
- realizovanim aktivnostima na jačanju sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- aktivnostima u oblasti međunarodne saradnje;
- praćenju sprovođenja Garantnog programa podrške privrede za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2;
- usvojenim zakonima i planiranim zakonodavnim aktivnostima u narednom periodu za finansijski sektor;
- stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu hartija od vrijednosti;
- radu nadzornih organa i pitanjima od značaja za efikasnu superviziju i stabilnost sektora.

• Informacija o Metodologiji za izračun referentne kamatne stope prosječnog troška finansiranja banaka u Bosni i Hercegovini;

Komitet je informisan da je ABRS preduzela set mjera s ciljem ublažavanja rizika izazvanih rastom referentnih kamatnih stopa i inflacijom, kao i sprječavanja negativnih posljedica na tržište Republike Srpske. Prva od pomenutih mjera jeste donošenje Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa i Odluke o dopuni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, i naglasio je da je ova mjera bila opravdana imajući u vidu njene pozitivne efekte. Druga mjera koju je preduzela ABRS jeste donošenje Odluke o privremenim mjerama za

ograničavanje izloženosti, kojom se utvrđuju privremene mjere sa ciljem umanjivanja rizika i minimalni zahtjevi u upravljanju izloženostima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Održan je redovni sastanak Koordinacije bankarske supervizije na kome je podržano usvajanje Metodologije za izračun referentne kamatne stope prosječnog troška finansiranja banaka u BiH (RSTF). Cilj Metodologije je da se utvrde referentne vrijednosti prosječnog troška finansiranja banaka koje posluju na teritoriji BiH i da se domaćim bankama ponudi izbor korišćenja ovih stopa, kao referentnih vrijednosti u ugovorima o kreditima sa promjenljivom kamatnom stopom. Korišćenjem ovih stopa, u slučaju kada se finansiranje pretežno vrši iz domaćih izvora, banke bi bile u mogućnosti bolje upravljati kamatno induciranim kreditnim rizikom, te bi se ublažili rizici rasta kamatnih stopa, poboljšali uslovi funkcionisanja unutrašnjeg tržišta, te osigurao viši nivo zaštite korisnika finansijskih usluga i investitora. Komitet se usaglasio da je neophodno da se nastavi praćenje izrade i korišćenja ovog dokumenta, kao i to da je prilikom izrade i usvajanja sličnih dokumenata, potreban dodatni oprez u pogledu utvrđivanja nadležnosti i ovlašćenja strana potpisnica dokumenta, te prepoznavanje potencijalnih rizika u vezi sa očuvanjem nadležnosti organa Republike Srpske.

- **Informacija o nemogućnosti plaćanja prema Ruskoj Federaciji;**

Komiteta se na 44. sjednici upoznao sa problematikom sa kojom se susreću domaća pravna lica i javna preduzeća, a koja se odnosi na nemogućnost plaćanja obaveza prema inostranim partnerima iz Ruske Federacije, zbog uvođenja ekonomskih sankcija Ruskoj Federaciji. Iako nije primjećeno da postoje smetnje za uvoz robe iz Ruske Federacije u Republiku Srpsku, zbog uvođenja sankcija od strane Evropske unije i drugih zemalja, evidentni su problemi u plaćanju duga inostranim partnerima iz Ruske Federacije, koji se manifestuju u odbijanju domaćih banaka da prime naloge za plaćanje, uz obrazloženje da ne mogu garantovati da će se realizovati transakcija putem korespondentnih banaka. Nerijetko se dešavalo da se sredstava zadržavaju duži vremenski period kod korespondentnih banaka radi sprovođenja detaljnih kontrola, a nakon čega bi se vraćale pošiljaocu bez jasnog obrazloženja. Imajući u vidu navedeno, kao i moguće posljedice na domaće privrednike i privredu u cjelinu zbog neblagovremenog ispunjavanja ugovornih obaveza prema inostranim partnerima, domaći privredni subjekti kao prelazno rješenje za plaćanje koriste nerezidentne devizne račune otvorene u bankama sa sjedištem izvan Bosne i Hercegovine.

- **Informacija o pripremnim radnjama na uvođenju režima Solventnost II;**

Agencija za osiguranje Republike Srpske je, na 43. redovnoj sjednici, informisala Komitet da je Upravni odbor AZORS, postupajući po Zaključku sa 176. sjednice Vlade Republike Srpske, usvojio Strateški okvir prepreme za prelazak na regulatorni okvir zasnovan na Solventnosti II i da je isti objavljen na internet stranici AZORS. Ovaj dokument predstavlja izmjenu Strateškog okvira pripreme za prelazak na regulatorni okvir zasnovan na Solventnosti II, koji je AZORS donijela u novembru 2018. g. u okviru kojeg je u prethodnom periodu djelovala. U toku pripreme usvojenog dokumenta vršene su konsultacije sa MFRS u pogledu strateških opredjeljenja vezanih za modernizaciju zakonskog okvira u oblasti osiguranja.

- **Informacija o tehničkoj pomoći Svjetske banke za unapređenje tržišta osiguranja;**

Komiteta se upoznao sa informacijom da je u okviru Projekta konsultantske podrške Svjetske banke za sektor osiguranja u Bosni i Hercegovini, koji se realizovao paralelno u oba entiteta, izrađena Mapa puta za unapređenje izvještavanja, regulacije i nadzora sektora osiguranja u BiH, definisanje opsega, vremenskog okvira i odgovornosti za usklađivanje iz segmenta Solventnosti II.

Pored toga, Svjetska banka je omogućila tehničku pomoć za ocjenu ispunjenosti principa nezavisnosti u radu i finansiranju AZORS (ICP procjena), a što je jedan od međunarodnih ključnih principa u oblasti osiguranja. Nakon konsultacija i usaglašavanja MF i AZORS, Svjetskoj banci je prihvatljiv model projekat, a koji se pre svega odnosi na zasebnu procjenu za Republiku Srpsku, uz zaseban izvještaj sa preporukama.

AZORS je krajem decembra 2023. godine dobila pripremni Upitnik za ICP procjenu, te zahtjev za podacima, dok je realizacija projekta predviđena u 2024. godini.

- **Informacija o usvajanju Odluke o izmjenama Odluke o zajedničkoj tarifi premija i cjenovniku osiguranja od odgovornosti za motorna vozila u Republici Srpskoj;**

Komitet je na 43. redovnoj sjednici razmatrao i usvojio informaciju da je AZORS, na osnovu Inicijative Udruženja društava za osiguranje Republike Srpske, u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Srpske, izvršila analizu uticaja opšteg rasta cijena na sektor i usluge osiguranja, a u cilju zaštite korisnika osiguranja i obezbjeđenja stabilnosti sektora osiguranja, na osnovu koje je Upravni odbor AZORS usvojio Odluku o izmjenama Odluke o zajedničkoj tarifi premija i cjenovniku osiguranja od odgovornosti za motorna vozila u Republici Srpskoj, kojom je izvršeno povećanje jedinstvene premijske osnovice za obračun premije osiguranja od autoodgovornosti.

- **Informacija o uspostavljanju evidencije pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama kod Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske;**

Komitet je informisan da je KHOV RS, u skladu sa rokovima utvrđenim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu hartija od vrijednosti, donijela Pravilnik o evidenciji pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama, čime su stvorene pravne pretpostavke za uspostavljanje evidencije pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama. Pravilnikom je definisan način upisa i vođenja evidencije pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama kod KHOV RS, utvrđen obrazac zahtjeva koji pružalac usluga povezanih sa virtuelnim valutama podnosi KHOV RS prilikom upisa u evidenciju i prilozi koji se dostavljaju KHOV RS uz navedeni zahtjev, u zavisnosti da li je pružalac usluga privredno društvo ili samostalni preduzetnik, a takođe je propisan sadržaj evidencije i objavljivanje podataka o pružaocima usluga povezanih sa virtuelnim valutama. Početkom 2023. godine uspostavljena je evidencija pružalaca usluga povezanih sa virtuelnim valutama.

- **Informacija o izradi Mape puta za usklađivanje propisa kojim se uređuje tržište HoV sa aqisem za period 2024.-2026.**

Komitet je informisan da je KHoV RS postupajući po zaključku Vlade Republike Srpske²¹ u saradnji sa MFRS, izradilo mapu puta za dalje unapređenje regulatornog okvira tržišta hartija od vrijednosti i njegovo usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije, u cilju kreiranja novih investicionih i finansijskih mogućnosti.

U decembru 2023. godine održani su sastanci entitetskih supervizora tržišta hartija od vrijednosti (KHOVRS i Komisija za vrijedonosne papire FBiH) na kojem su učestvovali i predstavnici MFRS, u cilju identifikovanja ključnih slabosti i izazova, te harmonizovanja pravaca i dinamike unapređenja tržišta kapitala u oba entiteta.

- **Informacija o realizovanim aktivnostima na jačanju sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;**

Imajući u vidu rizike od korišćenja finansijskog sistema za pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, a uvažavajući preuzete međunarodne obaveze iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (SPN/FTA), Komitet je u izvještajnom periodu razmatrao i pitanja koja su bila aktuelna iz ove oblasti.

U skladu sa najavljenim petim krugom Moneyval evaluacije intenzivirane su aktivnosti na implementaciji međunarodnih obaveza u segmentu (SPN/FTA). Vlada Republike Srpske je usvojila Informaciju o aktivnostima na implementaciji međunarodnih obaveza iz oblasti (SPN/FTA) i izradi Nacrta zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te donijela zaključak kojim je zadužila određene institucije da, u narednom periodu vrše nadzor nad obveznicima Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (u daljem tekstu: Zakon o SPN/FTA). Prema zaključku, nosioci nadzora za finansijski sektor u Republici Srpskoj u segmentu SPN/FTA su ABRs, AZORS i KHOV RS, dok je Republičkoj upravi za inspeksijske poslove Republike Srpske dodijeljen nadzor za obveznike u nefinansijskom sektoru, koji su identifikovani kao obveznici primjene Zakona o SPN/FTA. Značajan doprinos u izradi Nacrta zakona o SPN/FTA

²¹ Zaključak Vlade broj: 04/1-012-2-2130/23 od 15.06.2023. godine

i dopuni procjene rizika PN/FTA 2022-2024, kao i u drugim aktivnostima u oblasti SPN/FTA dali su predstavnici organa i institucija Republike Srpske.

- **Informacija o aktivnostima u oblasti međunarodne saradnje:**

Komitet je na 43. sjednici održanoj 01.03.2023. godine, informisan da je dana 28.02.2023. godine održan 6. sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, uključujući zaštitu zdravlja i potrošača. S obzirom na vremenski okvir predviđen za finansijski sektor, zaključeno je da se naknadno pisanim putem dostave odgovori na dodatna pitanja Evropske komisije. Takođe, na istoj sjednici Komitet je razmatrao i usvojio Nacrt Sporazuma o saradnji u oblasti nadzora nad finansijskim institucijama, nakon što je isti usaglašen sa Narodnom bankom Srbije, čime su se ispunili uslovi za zaključenje ovog sporazuma.

U periodu od septembra do kraja novembra 2023. godine intenzivirane su aktivnosti na izradi Programa integrisanja. Imajući u vidu ulogu i zadatak Komiteta, razmatrane su informacije o aktivnostima RG 4, RG 9 i RG 28, a koje se pre svega odnose na pripremu i usvajanje Akcionih planova, i to:

- Akcionog plana usklađivanja propisa u BiH sa propisima EU,
- Akcionog plana za realizaciju preporuka Evropske komisije (mjere koje ne predstavljaju usklađivanje propisa) i
- Pregleda administrativnih kapaciteta.

RG 9 nije usaglasila stav u vezi sa 2 preporuke, te je dana 28.04.2023 godine, Komisiji za evropske integracije upućen Zahtjev za rješavanje spornih pitanja, koji do dana sačinjavanja ovog izvještaja nije razmatran.

Predstavnici MFRS i ABRS (Ombudsman za bankarski sistem) su članovi Radne grupe za Poglavlje 28, koja se bavi i pitanjem zaštite potrošača. RG 28 nije usaglasila sva pitanja unutar grupe.

Takođe, u toku 2023. godine započeo je četvrti ciklus OECD-ove procjene konkurentnosti u zemljama zapadnog Balkana „SEE Competitiveness Outlook 2024“. Predstavnici MFRS, ABRS, AZORS, KHOVRS, IRBRS, GFRS i Ministarstva pravde RS dali su značajan doprinos u pogledu popunjavanja upitnika za dimenziju Pristup finansijama i dostavljanje odgovora na dodatna pitanja.

- **Informacija o sprovođenju Garantnog programa podrške privrede za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-COV-2;**

U cilju praćenja potencijalnih budžetskih obaveza i efekata sprovođenja Garantnog programa, uspostavljenog kao mjera podrške u vanrednim okolnostima epidemije, Komitet je kontinuirano informisan o statusu ovog programa.

Rok za sprovođenje Garantnog programa je istekao 31.12.2022. godine i isti se nije produžio jer su prestali razlozi zbog kojih je ovaj program uspostavljen. Od početka trajanja Garantnog programa do kraja 2022. godine, Garantni fond Republike Srpske je izvršio plaćanje po četiri garancije i to u iznosu od 213.199,26 KM, što predstavlja 0,5% ukupnog iznosa garancija. Navedeno potvrđuje da se radi o plasmanima niskog nivoa kreditnog rizika.

U budućnosti će se iskustva iz Garantnog programa koristiti za uspostavljanje sličnih programa, prema potrebama privrednog okruženja.

- **Razmatranje novih, kao i važećih zakonskih i podzakonskih rješenja kojima se uređuje finansijski sektor;**

U cilju identifikovanja i razmatranja potreba za unapređenje regulatornog okvira kojim se uređuje finansijski sektor, Komitet je, u izvještajnom periodu, razmatrao Informaciju o usvojenim zakonskim i podzakonskim aktima, kojom su obuhvaćeni:

- Zakon o elektronskom novcu,
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju,
- Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

U skladu sa Planom rada za 2023. godinu, Ministarstvo finansija je izradilo radnu verziju Nacrta zakona o elektronskom novcu, kojim se uređuje pojam elektronskog novca, uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada društava za elektronski novac, te nadzor nad njihovim poslovanjem u Republici Srpskoj. Osnivanjem i poslovanjem društava za elektronski novac doprinosi se razvoju elektronske trgovine, koja je usko povezana za elektronskim načinom plaćanja, a povećava se i ponuda usluga plaćanja preko interneta. Donošenjem ovog zakona unaprijeđuje se i sigurnost plaćanja preko interneta, jer se uvođenjem elektronskog novca omogućava plaćanje bez korišćenja platnih kartica, čime se sprečava mogućnost njihove zloupotrebe do koje može doći kada se eksponiraju podaci koji se nalaze na njoj. Uređivanjem poslova izdavanja i otkupa elektronskog novca zakonom se postavljaju sigurne osnove za korišćenje tog novca ne samo u svakodnevnom životu građana, već i za efikasnije i ekonomičnije poslovanje privrednih subjekata.

Prijedlog zakona o elektronskom novcu, uz amandmane razmatran i usvojen na 7. redovnoj sjednici NSRS, koja je održana 12.12.2023. godine. Amandmani se odnose na: prihvatanje elektronskog novca, poslove koje može obavljati društvo za izdavanje elektronskog novca, uslove koje treba da ispuni lice koje neposredno rukovodi poslovima izdavanja elektronskog novca u društvu za izdavanje elektronskog novca, reviziju informacionog sistema i izdavanje elektronskog novca preko poslovne jedinice.

Zakon je objavljen u “Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 01/24 od 4. januara 2024. godine, a stupa na snagu šest mjeseci od dana njegovog objavljivanja, tj. 04. jula 2024. godine. Rok za donošenje odgovarajućih propisa za primjenu ovog Zakona je šest mjeseci dana od dana stupanja na snagu Zakona, tj. 04. januar 2025. godine.

U skladu sa Planom rada za 2023. godinu, Ministarstvo finansija je izradilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, kojim se prolongiraju utvrđeni rokova slobodnog određivanja cijena (premija) osiguranja od autoodgovornosti (AO), tzv. liberalizacije AO do kraja 2026. godine, dok se početak potpune liberalizacije nije odredio u ovom trenutku eksplicitno zakonom. Takođe, ovim zakonom je izvršeno proširivanje nadležnosti Zaštitnog fonda Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) sa poslovima koji predstavljaju sastavni dio organizovane tranzicije sa administrativnog na samostalno utvrđivanje cijena u AO. Ovim zakonom je predloženo formiranje centralne elektronske evidencije, dostupne osiguravačima, a koja bi sadržavala podatke o ugovorima o osiguranju, štetnim događajima, te procjeni i likvidaciji šteta. Centralnu elektronsku evidenciju vodio bi Zaštitni fond, kao pravno lice zakonom osnovano sa javnim ovlaštenjima, a čije članice su sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju vrste osiguranja od AO i osiguranje putnika u javnom prevozu.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, uz amandmane razmatran i usvojen na 7. redovnoj sjednici NSRS, koja je održana 12.12.2023. godine. Amandmani se odnose na proširenje obuhvata podataka koji će se voditi u okviru centralne elektronske evidencije podacima o obračunatoj premiji osiguranja u skladu sa aktima Agencija, preciziranju načina prikupljanja podataka i omogućavanju Udruženju društava za osiguranje pri Privrednoj komori Republike Srpske, da, na zahtjev, mogu dobiti podatke iz centralne elektronske evidencije.

Zakon je objavljen u “Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 01/24 od 4. januara 2024. godine, a stupio je na snagu 12. januara 2024. godine. Rok za donošenje odgovarajućeg propisa za primjenu ovog Zakona je 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona, tj. do 11. aprila 2024. godine, dok je rok za usklađivanje poslovanja društva za osiguranje i Zaštitnog fonda u vezi formiranja i vođenja baze podataka iz oblasti osiguranja godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona, tj. 12. januara 2025. godine.

Pored gore navedenih zakona, Ministarstvo finansija pripremiло je Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, s ciljem prevazilaženja problema uočenih

tokom njene višegodišnje primjene u praksi, kao i usklađivanja sa drugim propisima i stvaranja pretpostavki za sprovođenje nove „usluge plaćanja sa povratom gotovine“.

Uredba je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srpske“, broj 7/23 i ista je stupila na snagu 02.02.2023. godine.

- **Razmatranje izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu hartija od vrijednosti**

Razmatranjem polugodišnjih i godišnjih izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i na tržištu hartija od vrijednosti, Komitet se upoznao sa stanjem u finansijskom sektoru u 2022. godini i prvom polugodištu 2023. godine. Takođe, članovi Komiteta su redovno u toku sjednica razmjenjivali informacije i razmatrali stanje u sektoru bankarstva, osiguranja i tržišta hartija od vrijednosti, po kvartalima 2023. godine.

- **Razmatranje izvještaja o radu svakog nadzornog organa**

Prilikom razmatranja izvještaja nadzornih organa, Komitet se upoznao sa radom nadzornih organa i preduzetim mjerama za period 2022. godine i prvo polugodište 2023. godine. Takođe, članovi Komiteta iz reda nadzornih organa su na redovnoj osnovi, tokom izvještajnog perioda, razmjenjivali informacije o aktuelnim nadzornim aktivnostima i potrebama međusobne saradnje prilikom provođenja nadzora.

2.1.2. Zajedničke aktivnosti članica Komiteta

2.1.3. Promocija i edukacija

Zajedničke aktivnosti nadzornih organa, koji djeluju u okviru Komiteta, na edukaciji učesnika na tržištu hartija od vrijednosti, osiguranja i bankarstva bile su usmjerene na primjenu propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Stoga je dana 18.12.2023. godine, održano jednodnevno redovno stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih koji obavljaju poslove SPN/FTA, a koji su obveznici Zakona o SPN/FTA iz finansijskog sektora u zajedničkoj organizaciji KHoVRS, ABRs, AZORS u okviru Vebinara „Primjene zakonskih i podzakonski propisa o SPN/FTA 2023“.

Pored zajedničkih aktivnosti, članice Komiteta su pojedinačno sprovodile aktivnosti edukacije i promocije u cilju daljeg razvoja finansijskog tržišta, a što je detaljnije prezentovano kroz izvještaje nadzornih organa.

3. Stanje finansijskog sektora u 2023. godini

Finansijski sektor Republike Srpske čine banke, mikrokreditne organizacije, društva za osiguranje, društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, investicioni fondovi i drugi učesnici tržišta hartija od vrijednosti i tržišta osiguranja.

Tabela 1: Struktura aktive finansijskog sektora Republike Srpske - pregled za 2022. i 2023. godinu

Dijelovi sektora finansijskih usluga (finansijske institucije)	31.12.2022.		31.12.2023.		Indeks 2023/2022
	Aktiva (u 000 KM)	Udio (u %)	Aktiva (u 000 KM)	Udio (u %)	
Banke	10.070.000	88	10.370.100	87	103
Društva za osiguranje	619.549	5	653.653	6	105
Investicioni fondovi	173.461	2	177.994	2	103
Mikrokreditne organizacije	545.508	5	624.090	5	114
Dobrovoljni penzijski fond	26.531	0	35.874	0	135
Lizing društva	-	-	-	-	-
UKUPNO	11.435.049	100	11.861.711	100	104

Izvor: nadzorni organi

Na finansijskom tržištu Republike Srpske i dalje dominira bankarski sektor čije učešće iznosi 87% ukupne aktive finansijskog sektora, i smanjeno je za 1 procentni poen u odnosu na prethodnu godinu.

Učešće društava za osiguranje povećano je na 6%, dok je učešće ostalih dijelova sektora finansijskih usluga ostalo na približno istom nivou kao prethodne godine.

3.1. Bankarski sektor

Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, u Republici Srpskoj je poslovalo 8 banaka, sa većinskim privatnim kapitalom, uz dominaciju stranog privatnog kapitala kod četiri banke, dok su četiri banke u većinskom privatnom vlasništvu domaćih akcionara.

3.1.1. Osnovni pokazatelji

U narednoj tabeli utvrđeni su osnovni pokazatelji strukture i razvoja bankarskog sektora Republike Srpske.

Tabela 2: Osnovni pokazatelji bankarskog sektora - uporedni pregled za 2022. i 2023. godinu

Red. br.	Opis	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks 2022/2023
1.	Broj banaka	8	8	-
2.	Zaposleni	2.946	3.021	103
3.	Broj organizacionih dijelova	280	277	99
4.	Bilansna aktiva (neto) (u mil. KM)	9.757,2	10.030,6	103
5.	Bilansna aktiva/BDP (u %)	67,1	63,8	-
6.	Osnovni kapital (u mil. KM)	1.043,4	1.130,0	108
7.	Novčana sredstva (u mil. KM)	2.636,6	2.560,0	97
8.	Ukupni depoziti (u mil. KM)	7.595,2	7.740,1	102
	- Depoziti privrede	1.811,8	1.738,6	96
	- Depoziti građana	4.084,7	4.587,9	112
	- Depoziti Vlade i vladinih institucija	995,7	861,4	87
9.	Ukupni depoziti/BDP (u %) ²²	52,3	49,2	-
10.	Ukupni krediti banaka iz RS (u mil. KM)	5.792,9	6.056,5	105
	- Krediti privredi	2.227,9	2.440,6	110
	- Krediti građanima	2.924,6	3.018,0	103
	- Krediti Vladi i vladinim institucijama	547,9	495,5	90
11.	Ukupni krediti /BDP (u %)	39,9	38,5	-
12.	Ukupna kreditna zaduženost građana - kod banaka iz RS i filijala banaka iz FBiH (u mil. KM)	3.451,6	3.724,4	108
13.	HHI indeks koncentracije (aktiva)	1.762	1.742	-

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Neto bilansna aktiva bankarskog sektora Republike Srpske iznosi 10 milijardi KM i veća je za 273,4 miliona KM ili 3%.

²² Bruto domaći proizvod za 2022. godinu iznosi 14.536,9 miliona KM (Izvor: Saopštenje Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske broj 357/23 od 15.11.2023. godine), a procjena bruto domaćeg proizvoda za 2023. godinu iznosi 15.723,7 miliona KM (Izvor: Saopštenje Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske broj 51/24 od 28.02.2024.g).

Ukupni vanbilans iznosi 1,6 milijardi KM i veći je za 127,8 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi rizičnog vanbilansa skoro sve kategorije su imale rast, izuzev ostalih vanbilansnih stavki koje su manje za 0,4 miliona KM.

Ukupni bilansni kapital banaka iznosi 1,3 milijarde KM, čini 13% ukupne pasive i bilježi rast od 90 miliona KM ili 7% u odnosu na kraj 2022. godine, uglavnom zbog povećanja pozicije neraspoređene dobiti za 86,9 miliona KM, običnih akcija za 3,9 miliona KM ili 1%, i smanjenje negativne pozicije ostalog kapitala za 3,8 miliona KM ili 35% u odnosu na kraj 2022. godine. Akcionarski kapital iznosi 697,1 miliona KM i veći je za 4 miliona KM.

Stopa regulatornog kapitala bankarskog sektora Republike Srpske iznosi 21% i za 0,8 procentnih poena je veća u odnosu na kraj 2022. godine i za 9 procentnih poena veća od zakonom propisanog minimuma od 12%. Na nivou bankarskog sektora Republike Srpske, ostale stope kapitala značajno su veće u odnosu na propisane minimalne stope, stopa redovnog osnovnog kapitala iznosi 19,8%, a osnovnog kapitala 19,9%.

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora Republike Srpske iznosi 10,8% i veća je za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine, te je za 4,8 procentnih poena veća od regulatorno propisanog minimuma od 6%.

Ukupna izloženost banaka ili ukupna finansijska imovina na dan 31.12.2023. godine iznosi 11,6 milijardi KM, od čega se 10,2 milijarde KM odnosi na bilansne izloženosti, a 1,4 milijarde KM na vanbilansne izloženosti.

Ukupni krediti iznose 6,1 milijardu KM i veći su za 263,6 miliona KM ili 4,6% u odnosu na kraj 2022. godine. Najveće učešće u ukupnim kreditima od 49,8% i dalje imaju krediti dati stanovništvu koji iznose 3 milijarde KM i veći su za 93,3 miliona KM ili 3%, dok krediti dati privatnim preduzećima čine 34,7% ukupnih kredita i isti su veći za 196,1 milion KM ili 10% u odnosu na kraj 2022. godine.

Nekvalitetni krediti, odnosno krediti razvrstani u nivo kreditnog rizika 3 (NPL) iznose 220,5 miliona KM i u odnosu na kraj 2022. godine veći su za 7 miliona KM ili 3,3%.

Učešće NPL u ukupnim kreditima je smanjeno sa 3,7% koliko je iznosilo na kraju 2022. godine, na 3,6%.

Učešće NPL pravnih lica u ukupnim kreditima pravnih lica iznosi 3,9%, što je za jedan procentni poen manje u odnosu na kraj 2022. godine, a učešće NPL fizičkih lica u ukupnim kreditima fizičkih lica iznosi 3,4%, što je nepromjenjeno u odnosu na kraj 2022. godine.

Novčana sredstva ukupno iznose 2,6 milijardi KM i manja su za 76,6 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine.

Ulaganja u hartije od vrijednosti iznose 1,4 milijarde KM, veća su za 106,1 miliona KM ili 8,2% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dužničkih HOV dominantno učešće imaju HOV koje su emitovale države i vlade od 96,2%. Dužničke HOV iznose 1,4 milijarde KM i veće su za 103,6 miliona KM ili 8% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dužničkih HOV koje su emitovale države i vlade dominantno učešće imaju HOV koje je emitovala Republika Srpska od 82,7% sa stopom rasta od 19%, odnosno u iznosu od 1,1 milijardi KM i države članice EU sa učešćem od 12,5% u iznosu od 171,7 miliona KM i sa padom od 24% u odnosu na kraj 2022. godine.

Depoziti kao najznačajniji izvor finansiranja banaka sa učešćem od 77,2% u ukupnoj pasivi iznose 7,7 milijardi KM i zabilježili su rast od 144,9 miliona KM ili za 2% u odnosu na kraj 2022. godine.

Štednja stanovništva, uključujući i tekuće račune, iznosi 4,4 milijarde KM i veća je za 479 miliona KM ili 12% u odnosu na kraj 2022. godine. Oročena štednja čini 74% ukupne štednje i veća je za 222,2 miliona KM ili 13%, a štednja po viđenju bez tekućih računa građana čini 26% ukupne štednje građana i veća je za 1% u odnosu na kraj 2022. godine.

3.1.2. Profitabilnost

Finansijski rezultat koji su banke ostvarile u 2023. godini je pozitivan i iznosi 189,3 miliona KM. U odnosu na kraj 2022. godine veći je za 36% ili 50 miliona KM. Svih osam banaka iskazalo je neto dobit.

3.1.3. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope banaka

Prosječna ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa na kredite banaka iz Republike Srpske za 2023. godinu iznosi 5,84% i veća je za 0,74 procentnih poena, a ukupna prosječna efektivna kamatna stopa iznosi 6,95% i veća je za 0,92 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne depozite banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj je 2,21% i veća je za 1,18 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu.

Razlika između prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite (6,95%) i prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne depozite (2,21%) iznosi 4,74 procentna poena i manja je za 0,26 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu.

3.2. Mikrokreditne organizacije

Mikrokreditni sektor Republike Srpske sa 31.12.2023. godine činilo je 15 MKO, koje su poslovale preko 231 organizacionog dijela (43 filijale i 188 ostalih organizacionih dijelova), a odnosi se na 13 mikrokreditnih društava (u tekstu: MKD) i 2 mikrokreditne fondacije (u tekstu: MKF).

3.2.1. Osnovni pokazatelji

Tabela 3: Osnovni pokazatelji MKO RS - uporedni pregled za 2022. i 2023. godinu

Red. br.	Opis	31.12.2022.	31.12.2023.	Indeks 2023/2022
1.	Broj mikrokreditnih organizacija RS	14	15	107
2.	Zaposleni	660	782	119
3.	Broj org. dijelova MKO iz FBiH	112	112	100
4.	Bilansna aktiva (bruto) (u 000 KM)	545.508	624.090	114
5.	Bilansna aktiva MKO/BDP (u %)	3,8	3,9	-
6.	Kapital (u 000 KM)	174.965	183.757	105
	- Osnovni kapital	56.919	61.159	107
	- Neraspoređena dobit	112.598	117.064	107
7.	Ukupni krediti MKO (bruto) (u 000 KM)	450.557	544.562	121
	- Krediti pravnim licima	10.313	13.672	132
	- Krediti stanovništvu	440.237	530.890	121

Izvor: Agencija za bankarstvo RS

Ukupna aktiva (bruto) MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj je iznosila 624,1 milion KM i veća je za 14% ili za 78,6 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

Bruto krediti su iznosili 544,6 miliona KM ili 87% ukupne bruto aktive i rasli su po stopi od 21% ili u iznosu od 94 miliona KM, od čega krediti bez kašnjenja u otplati iznose 529,6 miliona KM ili 97,3% ukupnih kredita.

Dospjela potraživanja iznosila su 2,1 miliona KM ili 0,39% ukupnih kredita, bez promjene iznosa u odnosu na kraj 2022. godine.

Kapital MKO (kapital MKD i ulozi MKF) iznosio je ukupno 183,8 miliona KM ili 30% pasive sa rastom po stopi od 5% ili u iznosu od 8,8 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine, a odnosi se na kapital MKD u iznosu od 182,2 miliona KM i uloge MKF u iznosu od 1,6 miliona KM.

Ukupne obaveze MKO po uzetim kreditima/zajmovima su iznosile 387,6 miliona KM ili 63% pasive sa rastom po stopi od 18% ili u iznosu od 58,1 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine (329,5 miliona KM).

MKO su ostvarile pozitivan **finansijski rezultat** u ukupnom iznosu od 41,2 miliona KM, što je više za 71% ili za 17,1 milion KM u odnosu na isti iskazan sa 31.12.2022. godine.

3.2.2. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope MKO

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne kredite MKO je 30,66% i manja je za 2,99 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu.

3.3. Davaoci lizinga

Potraživanja po osnovu finansijskog i operativnog lizinga poslovnih jedinica DL i finansijskog lizinga DLB sa 31.12.2023. godine ukupno iznose 170,2 miliona KM sa stopom rasta od 16% ili u iznosu od 22,8 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Finansijski lizing poslovnih jedinica DL i DLB je iznosio ukupno 148,4 miliona KM ili 87% ukupnog lizinga sa stopom rasta od 13% ili u iznosu od 17,1 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Operativni lizing poslovnih jedinica DL iznosio je 21,7 miliona KM ili 13% ukupnog lizinga sa rastom po stopi od 36% ili u iznosu od 5,8 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Potraživanja prema primaocu lizinga najznačajnija su kod pravnih lica u ukupnom iznosu od 149,4 miliona KM ili 88% ukupnog lizinga sa rastom po stopi od 11% ili u iznosu od 15,1 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa lizing naknade (ELIN) po osnovu finansijskog lizinga poslovnih jedinica DL i DLB u ovom izvještajnom periodu je 10,11% i veća je za 2,51 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu.

3.4. Tržište osiguranja

Na tržištu osiguranja u 2023. godini poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, od kojih je 12 obavljalo djelatnost neživotnih osiguranja, dok su 2 društva registrovana kao kompozitna društva (sa dozvolom za obavljanje djelatnosti životnih i neživotnih osiguranja). Na području Republike Srpske poslovalo je i 9 filijala društava za osiguranje iz Federacije Bosne i Hercegovine.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske iznosila je 320,5 miliona KM. U odnosu na prethodnu godinu, ukupno obračunata premija bila je veća za 15,8%, pri čemu je, na tržištu Republike Srpske, premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj povećana za 16,0%, a premija filijala društava iz FBiH, za 14,9%. Premija neživotnih osiguranja bila je veća za 18,7%, a premija životnih osiguranja za 3,6%. Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 34,0% premije. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2023. godini iznosio 589 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija. Povećana konkurencija na tržištu osiguranja, posmatrana kroz broj društava za osiguranje, uz dominantno učešće premije osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, može ugroziti stabilnost sektora osiguranja.

3.4.1. Osnovni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

Ukupno obračunata premija, u 2023. godini, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje obračunala na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 301,6 miliona KM i bila je veća, u odnosu na isti period prethodne godine, za 13,6%. Od ukupno obračunate premije, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 90,5%, a na premiju životnih osiguranja 9,5%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 14,9%, dok je obračunata premija životnih osiguranja veća za 2,4%.

Ukupna vrijednost poslovne aktive/pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosila je 653,7 miliona KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine, bila je veća za 5,5%. Ukupan bilansni kapital je iznosio 172,0 miliona KM.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30,4 miliona KM. Sva društva za osiguranje u ovom izvještajnom periodu su iskazala neto dobitak perioda. Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, s druge strane, je dobitak u iznosu od 30 miliona KM.

Ukupan tehnički rezultat je iznosio je 141,3 milion KM i bio je veći za 12,3% u odnosu na prethodnu godinu, zbog većeg iznosa mjerodavne premije u samopridržaju. Pozitivan tehnički rezultat ukazuje da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima.

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 141 milion KM i bio je veći od garantnog fonda za 38 miliona KM ili 36,8%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 34,0%, a za životna osiguranja za 57,6%.

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznosile su 259,3 miliona KM (povećane za 9,5%), dok su ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja iznosile 166,2 miliona KM (povećane za 5,9%).

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 72,7%. U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Kod društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

U 2023. godini, osiguranicima, trećim oštećenim licima i korisnicima po osnovu ugovora o osiguranju isplaćeno je 119,1 milion KM ili 8,5% više u odnosu na prethodnu godinu.

3.4.2. Pregled ostalih učesnika na tržištu osiguranja

Pored društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz Federacije Bosne i Hercegovine, posebnu ulogu na tržištu osiguranja Republike Srpske imaju i ostali učesnici koji su sa njima direktno povezani, čiji se pregled daje u nastavku.

Tabela 4: - ostali učesnici na tržištu osiguranja

R. br.	OPIS	31.12.2022.	31.12.2023.
1.	Zastupnici – fizička lica, od toga	569	593
1.1.	zastupnici - preduzetničke radnje	60	72
2.	Društva za zastupanje iz RS	17	17
3.	Filijale društava za zastupanje iz FBiH	4	4
4.	Brokeri – fizička lica	15	14
5.	Brokeri – pravna lica iz RS	6	6
6.	Brokeri – pravna lica (filijale iz FBiH)	2	2
7.	Ovlašćeni aktuari	40	40

Izvor: Agencija za osiguranje RS

U 2023. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala jedan redovni i jedan vanredni ispitni rok za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položilo ukupno 86 kandidata.

3.4.3. Tržište dobrovoljnog penzijskog osiguranja

U ovom izvještajnom periodu, aktivnosti na tržištu dobrovoljnog penzijskog osiguranja obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 37.906, što je za 1.490 članova ili 4,1% više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 99,5% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, pri čemu je putem penzijskih planova javnih preduzeća i javnih institucija pristupilo 93,7% ukupno aktivnih članova fonda.

Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 35,8 miliona KM. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 3.334.158,08, a neto vrijednost po udjelu 10,73340 KM.²³

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje). Djelatnost osiguranja obuhvata zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima.

3.5. Tržište kapitala

3.5.1. Osnovni pokazatelji

U narednoj tabeli prikazani su osnovni pokazatelji stanja na tržištu hartija od vrijednosti.

Tabela 5: Pregled osnovnih pokazatelja za 2022. i 2023. godinu

	2022. godina	2023. godina
Ukupan promet (u KM)	688.424.491	1.054.704.564
Redovan promet (u KM)	112.760.620	68.476.105
Tržišna kapitalizacija (u KM)	4.717.993.055	5.196.669.995
BIRS	840,88	970,77

Izvor: Banjalučka berza hartija od vrijednosti

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi (uključujući blok poslove, prijavljene poslove po osnovu preuzimanja, aukcije za pakete akcija, obveznice i javne ponude) u 2023. godini iznosio je 1.054.704.564 KM, što je 53,2% više od ostvarenog ukupnog prometa u 2022. godini.

U 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu došlo je do pada vrijednosti redovnog prometa vlasničkim hartijama od vrijednosti (26,3%), dok je redovan promet obveznicama takođe smanjen u odnosu na prethodnu godinu (44,9%). Sa druge strane, povećane su vrijednosti javne ponude obveznica (86,2%) i trezorskih zapisa (38,9%), kao i blok poslova (145,4%).

²³ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od poslednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjeno za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.

Javna ponuda obveznica i trezorskih zapisa značajno su djelovali na ostvareni ukupan promet na Banjalučkoj berzi u 2023. godini (84,2%), dok je ukupan promet obveznicama i trezorskim zapisima činio 91,1% ukupno ostvarenog prometa.

U strukturi ukupnog prometa u 2023. godini, kao i u prethodnoj godini, dominiraju obveznice koje su prometovane putem javne ponude i u sekundarnom trgovanju, sa učešćem od 65,8%, u odnosu na ukupno ostvareni promet, što predstavlja povećanje učešća u odnosu na prethodnu godinu (4,4%).

Od ukupnog prometa u 2023. godini, 2,4% čini redovan promet vlasničkim hartijama od vrijednosti, što je pad učešća od 51,9% u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosio 5,0%. Pored toga, redovan promet obveznicama učestvovao je sa 4,1%, što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 64,1%, kada je ovo učešće iznosilo 11,4%. Redovnog prometa trezorskim zapisima nije bilo u izvještajnom periodu.

Redovan promet na Banjalučkoj berzi u 2023. godini (izuzimajući blok poslove, prijavljene poslove po osnovu preuzimanja, javne ponude i aukcije za pakete akcija i obveznica) iznosio je 68.476.105 KM, što je za 39,3% manje nego u 2022. godini.

Tokom 251 dana redovnog trgovanja zaključeno je ukupno 4.180 transakcija, što je za 14,2% manje u odnosu na 2022. godinu. U prosjeku, zaključeno je 14 transakcija po danu trgovanja, a prosječna vrijednost pojedinačne transakcije iznosila je 7.261 KM. Prosječan redovan dnevni promet vlasničkim hartijama u 2023. godini je iznosio 100.702 KM, što je za 26,0% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći redovan promet akcijama u 2023. godini je ostvaren akcijama emitenata koji su uvršteni na slobodno tržište akcija (57,0%), zatim akcijama emitenata koji su uvršteni na standardno službeno berzansko tržište (36,9%).

U redovnom prometu obveznicama u 2023. godini ostvareno je 43.199.886 KM, što je činilo 4,1% ukupnog i 63,1% redovnog prometa.

U 2023. godini, članovi Banjalučke berze su zaključili 16 blok poslova, 5 više nego prethodne godine, kada je zaključeno 11 blok poslova. Ukupna vrijednost trgovanja sa blok poslovima iznosila je 74.012.906 KM, što predstavlja 7,0% ukupnog prometa na Banjalučkoj berzi (145,4% više nego prethodne godine).

U 2023. godini Banjalučkoj berzi je prijavljeno je deset poslova po osnovu završenih javnih ponuda za preuzimanje u ukupnoj vrijednosti od 21.406.690 KM, što je činilo 2,0% ukupnog prometa. Pored toga, obavljene su 23 javne ponude obveznica ukupne vrijednosti 621.103.800 KM, što čini 58,9% ukupno ostvarenog prometa, te deset javnih ponuda trezorskih zapisa u vrijednosti 266.817.941 KM, što čini 25,3% ukupno ostvarenog prometa.

Berzanski indeksi su značajan pokazatelj promjena cijena hartija od vrijednosti koje su predmet berzanske trgovine. Berzanski indeks (BIRS) je u 2023. godini imao rast od 15,4% a njegova vrijednost na dan 31.12.2023. iznosila je 970,77 poena. Najveću vrijednost BIRS je imao 27.12.2023. godine (977,25 poena), a najnižu vrijednost je imao 27.9.2023. godine (685,97 poena). Indeks obveznica Republike Srpske (ORS) je u 2023. godini imao rast od 2,1% i 31.12.2023. godine vrijednost ORS -a je iznosila 3.041,55 poena. Najnižu vrijednost ORS je imao 19.4.2023. godine (2.907,42) a najvišu vrijednost ostvario je 29.12.2023. godine, kada je iznosio 3.041,55 poena. Četiri obveznice koje ulaze u sastav ORS-a su u 2023. godini ostvarile rast cijena, a najveći rast cijena imale su obveznice Republika Srpska – devizna štednja 10 (1,3%).

Ukupna tržišna kapitalizacija svih hartija od vrijednosti kojima se trguje na Banjalučkoj berzi na dan 31.12.2023. godine iznosila je 5.196.669.995 KM, što je za 10,1% više nego na kraju 2022. godine.

U toku izvještajnog perioda, obavljena je ukupno 21 emisija, odnosno promjena na kapitalu emitenata pod nadležnošću Komisije. Kod Komisije za hartije od vrijednosti u 2023. godini registrovana su dva smanjenja osnovnog kapitala, i to u iznosu od 11.938.191 KM. Sa druge strane, dva društva izvršila

su povećanje kapitala po osnovu rasporeda rezervi i neraspoređene dobiti, i to u iznosu od 1.500.000 KM.

3.5.2. Učesnici na tržištu kapitala i listirane hartije od vrijednosti

Jedan od pokazatelja razvijenosti tržišta kapitala je broj tržišnih učesnika. U narednoj tabeli dat je pregled tržišnih učesnika za 2022. i 2023. godinu.

Tabela 6: Pregled ovlašćenih učesnika na tržištu kapitala za 2022. i 2023. godinu

R. br.	Učesnici	2022. godina	2023. godina
1.	Emitenti	589	580
2.	Berzanski posrednici	6	5
3.	Društva za upravljanje IF-ovima	6	6
4.	Investicioni fondovi	15	15
4.1.	Zatvoreni IF-ovi	1	-
4.2.	Otvoreni IF-ovi	14	15
5.	Kastodi banke uključujući CRHOV	4	4
6.	Društvo za faktoring uključujući IRB	2	3
7.	Brokeri	13	11
8.	Investicioni savjetnici	3	3
9.	Investicioni menadžeri	21	17

Izvor: Komisija za hartije od vrijednosti RS

Na dan 31.12.2023. godine na službenom tržištu Banjalučke berze listirano je 120 hartija od vrijednosti, od toga 25 akcija privrednih društava i 95 obveznica. Na slobodnom tržištu uvrštena je 401 hartija od vrijednosti, a većinu čine akcije privrednih društava (370). U 2023. godini delistirano je 10 akcija sa slobodnog tržišta, 11 obveznica sa službenog tržišta i 6 trezorskih zapisa sa tržišta novca.

3.5.3. Investicioni fondovi

Zakonom o investicionim fondovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 92/06, 82/15, 94/19 i 64/22) propisan je način osnivanja i poslovanja fonda, kao pravnog lica ili posebne imovine. U smislu tog zakona, investicioni fond je institucija kolektivnog ulaganja, čiji je jedini cilj da prikuplja novčana sredstva i da ih u skladu sa unaprijed određenom investicionom politikom ulaže u različite vrste imovine radi ostvarenja prihoda i smanjenja rizika ulaganja. Zakon o investicionim fondovima dao je mogućnost formiranja otvorenih i zatvorenih investicionih fondova sa privatnom i javnom ponudom.

U Republici Srpskoj na kraju izvještajnog perioda poslovalo je šest društava za upravljanje koja su upravljala imovinom ukupno 15 otvorenih investicionih fondova.

Tabela 7: Pregled društava za upravljanje i investicionih fondova u Republici Srpskoj na dan 31.12.2023. godine

R. br.	Oznaka fonda	Naziv fonda	Naziv društva za upravljanje
1.	ADBP	OAIF Adriatic Balanced	DUIF Polara invest a.d. Banja Luka
2.	JKIP	OAIF Jahorina KOIN	
3.	MMSP	OMIF Maximus fund	DUIF Kristal invest a.d. Banja Luka
4.	FTRP	OAIF Future fund	
5.	EIOP	OAIF Euroinvestment fond	DUIF Euroinvestment a.d. Banja Luka
6.	AIVP	OAIF Aktiva invest fond	DUIF Management Solutions d.o.o. Banja Luka
7.	BAIP	OMIF Balkan investment fond	

8.	BOSP	OAIF Bors invest fond	
9.	PPLP	OAIF Profit plus	
10.	VBEP	OAIF VIB fond	
11.	VEBP	OMIF VB fond	
12.		OAIF MS Global Equity	
13.	INOP	OMIF Invest nova	DUIF Invest nova a.d. Bijeljina
14.	WVPP	OAIF WVP Premium	DUIF WVP Fund Management a.d. Banja Luka
15.	WVPB	OMIF WVP BALANCED	

3.5.3.1. Neto vrijednost imovine fondova

Neto vrijednost imovine predstavlja jedan od najvažnijih pokazatelja poslovanja investicionih fondova. Prema postojećim propisima, izračunavanje neto vrijednosti imovine fondova obavljaju društva za upravljanje investicionim fondovima, dok banke depozitari vode računa da je obračun neto vrijednosti obavljen u skladu sa propisima.

U 2023. godini došlo je do povećanja neto vrijednosti imovine investicionih fondova u odnosu na kraj 2022. godine. Naime, neto vrijednost imovine povećala se sa 172.778.267 KM na 175.728.048 KM (1,7%).

Najveće apsolutno povećanje NVI u 2023. godini ostvarili su OAIF WVP Premium (2.287.750 KM, 36%), OMIF Maximus fund (974.080 KM, 2,7%), OAIF Profit plus (931.906 KM, 15,7%) i OMIF WVP BALANCED (854.096 KM, 115,2%). S druge strane, najveći apsolutni pad neto vrijednosti imovine ostvarili su OAIF Euroinvestment fond (-1.438.906 KM, -11,5%) i OMIF Future fund (-1.085.059 KM, -1,9%).

Tabela 8: Neto vrijednost imovine investicionih fondova na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. g

Fond	31.12. 2022.	31.12.2023.	Razlika (KM)	Razlika (%)
Adriatic Balanced	6.069.221	6.109.796	40.575	0,7
BALKAN INVESTMENT FOND	3.754.467	3.559.006	-195.461	-5,2
Future fund	58.013.181	56.928.123	-1.085.059	-1,9
Maximus fund	35.551.678	36.525.758	974.080	2,7
WVP BALANCED	741.535	1.595.631	854.096	115,2
WVP PREMIUM	6.348.143	8.635.893	2.287.750	36,0
BORS INVEST FOND	3.726.050	4.105.462	379.412	10,2
VB Fond	3.426.114	3.572.613	146.498	4,3
VIB FOND	7.381.351	6.566.765	-814.587	-11,0
JAHORINA KOIN	6.813.917	6.941.256	127.339	1,9
AKTIVA INVEST FOND	6.976.634	6.752.137	-224.497	-3,2
INVEST NOVA	15.534.206	15.560.847	26.640	0,2
PROFIT PLUS	5.945.303	6.877.208	931.906	15,7

EUROINVESTMENT FOND	12.496.465	11.057.559	-1.438.906	-11,5
MS Global Equity	-	939.994	-	-
Ukupno	172.778.267	175.728.048	2.949.781	1,7

Na dan 31.12.2023. godine prema strukturi ulaganja postoje akcijski i mješoviti investicioni fondovi.

4. Prijedlog mjera i aktivnosti za 2024. godinu

4.1. Izvršenje Plana rada Komiteta za 2023. godinu

Aktivnosti na finansijskom tržištu Republike Srpske odvijale su se u složenim okolnostima uzrokovanim globalnim dešavanjima, te rastom cijena i kamatnih stopa. Takođe na kraju izvještajnog perioda, izvršena je analiza Plana rada Komiteta za 2023. godinu, te je utvrđeno da je Komitet sprovodio aktivnosti prema navedenom Planu rada, kao i da je preduzimao mjere i aktivnosti u skladu sa aktuelnim pitanjima u tom periodu.

Aktivnosti planirane Planom rada Komiteta za 2023. godinu koje su srednjoročnog karaktera ili zahtijevaju dalju analizu stanja i stvaranje pretpostavki za realizaciju, sadržane su u Planu rada Komiteta za 2024. godinu.

4.2. Plan rada Komiteta za 2024. godinu

U cilju izvršavanja Zakonom predviđenih zadataka Komiteta, u nastavku je Plan rada Komiteta za 2024. godinu:

Zakonodavni dio:

Razmatranje zakonskih propisa u skladu sa Programom rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske za 2024. godinu:

1. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama,
2. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjem platnom prometu,
3. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mikrokreditnim organizacijama,
4. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju,
5. Nacrt Zakona o društvima za osiguranje.

Tematski dio:

1. Preduzimanje aktivnosti u vezi sa Akcionim planom za Zajedničko regionalno tržište Zapadnog Balkana za period 2021-2024. godine,
2. Preduzimanje aktivnosti na internalizaciji javnog duga Republike Srpske,
3. Preduzimanje aktivnosti na realizaciji Projekta konsultantske podrške sektoru osiguranja u BiH koji je podržan od Svjetske banke i EU,
4. Razmatranje ispunjenosti preduslova za sprovođenje zakonskog rješenja postepenog prelaska na liberalno određivanje premije osiguranja od autoodgovornosti i predlaganje rješenja u skladu sa ocjenom stanja,
5. Praćenje aktivnosti Agencije za bankarstvo Republike Srpske na usklađivanju podzakonskih propisa, s ciljem očuvanja ekvivalencije nadzornog i regulatornog okvira u BiH sa regulativom EU, koju je EK potvrdila Odlukom od 01.10.2021. godine, a u skladu sa usvojenom „Strategijom prioritetnih aktivnosti za održavanje usklađenosti bankarske regulative sa regulativom EU“, za period 2022-2026. godine, kojom su definisani prioriteti po godinama,

6. Praćenje aktivnosti na unapređenju pravnog okvira i drugih aktivnosti iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Kontinuirane aktivnosti:

1. Razmatranje godišnjih i polugodišnjih izvještaja o stanju u sektoru bankarstva, osiguranja i tržišta hartija od vrijednosti, radi identifikovanja potencijalnih problema i blagovremenog preduzimanja mjera,
2. Razmatranje izvještaja o radu nadzornih organa i preduzimanje aktivnosti radi jačanja nadzora i ranog otkrivanja rizika u finansijskom sektoru,
3. Izvještaj Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske za 2023. godinu,
4. Razmjena informacija o sistemskim rizicima i potrebama unapređenja finansijskog sektora Republike Srpske u cilju očuvanja finansijske stabilnosti,
5. Praćenja realizacije Garantnog programa podrške privrede za ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID–19 izazvane virusom SARS-CoV-2,
6. Razmatranje aktuelnih pitanja u oblasti finansijskog posredovanja,
7. Razmatranje informacija u vezi sa procesom evropskih integracija i drugim odnosima sa međunarodnim finansijskim institucijama u oblasti finansijskog sektora (izrada Izvještaja o napretku BiH u procesu evropskih integracija, informacija za sastanke pododbora, akcionog plana za realizaciju preporuka za pododbore i drugo).

Ostale aktivnosti

1. Analiza regulatornog okvira i primjenjivosti direktiva EU iz oblasti platnog prometa,
2. Analiza regulatornog okvira kojim se uređuje sektor osiguranja i primijenjivosti relevantnih direktiva EU.

Edukacija i organizovanje seminara:

1. Donošenje i realizacija plana aktivnosti koje će institucije članice Komiteta zajedno provoditi u cilju podizanja finansijske pismenosti i zaštite interesa korisnika finansijskih usluga,
2. Učešće i podrška u seminarima za subjekte finansijskog sektora u organizaciji Saveza računovođa i revizora Republike Srpske,
3. Organizovanje zajedničkih seminara za obveznike u vezi sa primjenom Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i u drugim oblastima od značaja za finansijski sektor.